

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 111

Maribor, torek 19. maja 1931

»JUTRA«

Zahaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur.
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Umik Avstrije in Nemčije

RAZPRAVA O SVETOVNI GOSPODARSKI KRIZI PRED EVROPSKIM ODBOROM. — PRIPRAVE ZA SVETOVNO RAZOROŽITVENO KONFERENCO.

ZENEVA, 19. maja. Svet Društva narodov je davi nadaljeval včeraj pričeto razpravo o Hendersonovem predlogu, da naj se vprašanje avstrijsko-nemške carinske unije izroči haaškemu razsodišču. Zanimanje za stvar je slejkoprej zelo veliko, čeprav sta Briand in Grandi že včeraj povedala svoje stališče in se izrekla za Hendersonov predlog, v katerega sta končno privolila tudi nemški zunanji minister dr. Curtius in avstrijski zunanji minister dr. Schober.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je govoril danes proti dunajskemu dogovoru in naglašal, da pomeni za vse sosede Avstrije veliko nevarnost, ker ogroža njihovo neodvisnost. Izvedba carinske unije bi izzvala nedvomno zelo dalekosežne gospodarske posledice. Govornik se je izrekel za Hendersonov predlog, da naj se vsa stvar izroči v odločitev haaškemu razsodišču, do razsodbe pa se morajo pogajanja za izvedbo carinske unije brezpogojno ustaviti.

Avstrijski zunanji minister dr. Schober je poudarjal v razgovoru z novinarji, da Avstrija in Nemčija včerajšnji sklep Sveta Društva narodov, da naj se carinska unija izroči haaškemu razsodišču, nikakor niste hoteli omajati. Obe vladi ste si bili že od početka na jasnem, da bo Svet Društva narodov proučil pravno stran zadeve. Dunaj in Ber-

lin odobravata Hendersonov predlog, vendar se to ne sme tolmačiti kot slabost. Nikdo pa ne more prepovedati, da se priprave za izvedbo carinske unije, ki bi imele le formalno-tehnični značaj, ne bi smele nadaljevati.

ZENEVA, 19. maja. Evropski odbor je razpravljal včeraj popoldne o gospodarskih vprašanjih. Ruski delegat Litvinov je govoril o gospodarskem sistemu v Rusiji in je skušal dokazati, da je gospodarsko krizo v Evropi povzročilo predvsem prekomerno oboroževanje in pa padanje kupne moči širokih plasti narodov. Da se kriza odpravi ali vsaj znatno omili, bi se morale izenačiti cene za najvažnejše sirovine v posameznih državah.

Belgijski delegat Hymans je govoril o potrebi, da se postavi mednarodna trgovina na bolj zdravo podlago in je zato treba odpraviti zlasti carinske meje.

Zastopniki Švedske, Turčije in Nizozemske so govorili o potrebi dovolitve izdatnih in dolgoročnih kreditov.

Na dnevnem redu današnjih posvetovanj je tudi vprašanje priprave za svetovno razorožitveno konferenco, ki se bo sestala meseca februarja prihodnjega leta. Splošno prevladuje mnenje, da odbor ne potrebuje nobenega stalnega predsednika, ker je gradivo, ki je bo treba obvladati, za eno osebo preobsežno.

Nizozemski novinarji našemu kralju

BEOGRAD, 19. maja. Povodom svojega odhoda iz Jugoslavije je skupina nizozemskih novinarjev, ki so bili na potovanju skozi Jugoslavijo, poslala N. Vel. kralju sledeči brzojavni pozdrav: »Ko zapuščamo divno in bogato Jugoslavijo po 14dnevem potovanju, smo nizozemski novinarji srečni, da lahko čestitamo Vašemu Veličanstvu na lepem redu, aktivnosti in miroljubnosti naroda in jugoslovanske države, ki pod Vašim vladanjem gre veliki bodočnosti naproti«.

Dva nova ogromna požara na Japonskem

TOKIO, 19. maja. Dva nova silna požara sta divjala včeraj, eden v Nigati, ki je vpelil 70 hiš in je bilo pri reševalnih delih 9 gasilcev težje. 12 pa lažje ranjenih. Drugi požar pa je nastal v mestu Kanoki med predstavo v nekem

kinu, pri kateri je bilo okrog 800 oseb, večinoma žensk in otrok. Nastala je silna panika, pri kateri je bilo 30 oseb težko, 150 pa lahko ranjenih. 14 oseb je našlo vrh tega smrt v plamenih.

Veliki viharji na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 19. maja. Po vsej Madžarski je divjal včeraj srdit vihar. Na Donavi se je prevrnila cela vrsta čolnov in so morali več sto oseb potegniti iz vode. Dveh oseb pa ni bilo mogoče več rešiti in ste našli smrt v valovih. V Debrečinu je vihar razkril neko hišo, nakar se je podrli še strop. Kmeti Zsupana so potegnili izpod razvalin že mrtvega. Škoda, ki jo je povzročil vihar po številnih krajih države, je zelo velika.

POSET BRITANSKIH UČITELJEV V JUGOSLAVIJI.

BEOGRAD, 19. maja. UJU je prejelo obvestilo, da bo dopotovala v Jugoslavijo skupina 30 britanskih učiteljev, ki

Nemci upajo, da bo Anglija ravno-dušna napram spremembam v Srednji Evropi, ako se s tem ne bi izpremenila prava evropska fizionomija. Toda Anglija se mora zavedati, da je aktivnost Nemčije v avstrijskem vprašanju v zvezi z njeno aktivnostjo v vprašanju Gdanska in v ruskem vprašanju, kjer nadaljuje v duhu rapalske pogodbe. »Nemški narod« — piše Scheffer — »se zaveda, da stoji pred dilemo: ali naj bo vodja in prijatelj vzhoda ali pa naj bo v službi umirajočega zapadnega duha njegov neprijatelj.«

Papoušek povdarja v svoji knjigi končno, da se v vodstvu nemške zunanje politike kažejo pojavi Villemovske preteklosti. Dasi je v Nemčiji že mnogo močnih stremeljenj za prijateljski sporazum Nemčije z malimi srednjeevropskimi državami, pa vendar še deluje proti tem stremeljenjem obsežna agitacija starega pangermanskega duha. Ustvaritev carinske unije bi podprla to staro pangermansko ideologijo. S poskusom carinske nemško-avstrijske unije je razvoj Evrope dospel na razpotje.

žele spoznati tukajšnje prilike. Ostali bodo v Jugoslaviji krog 20 dni in bodo posetili vse najvažnejše kraje.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, ki obsega danes tudi vse poprej v celjski Zadrugi zvezi včlanjene zadruge, je imela včeraj 18. t. m. v Ljubljani svoj občni zbor, na katerem je bilo po delegatih zastopanih 215 zadrug. Zveza je štela koncem minulega leta 304 zadruge napram 162 v l. 1929, to pa radi likvidacije celiske Zveze in pristopa 127 zadrug te Zveze k Zvezi slovenskih zadrug. Vloge članic pri Zvezi so znašale ob istem času 28,8 milijonov Din, krediti članicam 23,8 milijonov Din, denarni promet 366 milijonov Din, lastna sredstva Zveze 788.000 Din, in čisti dobiček 45.578 Din. Združitev bivše celiske Zveze z Zvezo slov. zadrug pomeni silno okrepitev našega zadrugištva, kar je velikega pomena zlasti v časih težke gospodarske krize. Razveseljivo je, da je tudi g. ban pokazal razumevanje za razvoj našega zadrugištva in je z odobritvo kralj. vlade nakazal znaten prispevek za kritje izgub bivše celiske Zveze pri polomu Slavske banke. V upravo Zveze so bili izvoljeni gg. inž. Fr. Zupančič kot predsednik, dr. Janko Kersnik, ban dr. Marušič, Stanko Lenarčič, Ivan Pipan, Lovro Sušnik, dr. Milan Gorišek iz Sv. Lenarta v Slov. gor., ravnatelj dr. Jos. Komljanec iz Ptuja in dr. Jože Zdolšek iz Brežic, v nadzorstvo pa Hinko Šumer iz Šmarja, slednji štirje pa novo kot predstavniki bivše celiske Zveze.

Enodnevni tečaj za zeleno cepljenje in precepljanje šmarnice se bo vršil v ponedeljek, dne 1. junija pri banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah pri Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Prijave sprejema uprava do konca meseca maja. Zadoštuje dopisnica.

V svrhu pospeševanja izvoza vina je ministrstvo za poljedelstvo sedaj odredilo, da se pošiljke vina izpod 50 litrov računajo kot vzorci blaga in niso podvrženi taksam za vinski izvoz.

X. kongres Zveze obrtnih udruženj se bo vršil v Beogradu dne 1. junija. Poleg raznih internih vprašanj bo kongres razpravljal tudi o zavarovanju obrtnikov za slučaj bolezni, nezgod, brezposelnosti in smrti, dalje o organizaciji obrtniškega kredita in o mednarodni organizaciji obrtništva.

Grda hudobija. Na cesti med Spodnjim Sporčičem in Sv. Lenartom sta opazila okrog 23. ure dva trgovska potnika iz Maribora, da so neznani zlikovci zabarikadirali cesto z močnimi hodi. Dva hoda sta bila v razdalji 10 metrov celó pritrdjena ob rob ceste in bi se nedvomno tudi pripetila kakšna nesreča, ako hudobija ne bi bila pravočasno opažena. Potnika sta stvar takoj prijavila orožniški postaji pri Sv. Lenartu, ki je uvedla poizvedbe za storilci.

Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »**Franz Josefova**« grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebušnih obolenjih, da deluje »**Franz Josefova**« voda sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »**Franz Josefova**« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pangermanska Srednja Evropa,

ki sta jo Nemčija in Avstrija odeli v lepo krinko carinske unije, doživlja svoj prvi zlom. V Zenevi je brez ugovora prodrli Hendersonov predlog, da se zadeva predloži mednarodnemu razsodišču v Haagu v svrhu presoje pravne strani dunajskega pakta, in da se do nadaljnjega sklepanja v Društvu narodov na podlagi razsodbe haaškega razsodišča ne smejo ukreniti v vprašanja nemško-avstrijske carinske unije nikakšni nadaljnji koraki. Tudi nemški in avstrijski zunanji minister sta ta Hendersonov predlog gladko sprejela in je s tem vprašanje odloženo — ad calendas graecas.

Zanimiva je obsežna historično-politična študija češkoslovaškega publicista dr. Jaroslava Papouška, ki je pod naslovom »Politično ozadje načrta za nemško-avstrijsko carinsko unijo« izšla nedavno v obliki knjige v češkem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku. Na podlagi ogromne literature preiskuje pisatelj bistvo in cilj nemškega načrta carinskega sporazuma z Avstrijo. Dokazuje, da ta načrt niti formalno niti stvarno ni v zvezi z Briandovim načrtom, ampak je v zvezi z nemškimi načrti in predlogi o izgradnji nemške Mitteleurope. Papoušek dokazuje, da so temelj in vzor carinskega pakta bili sporazumi Prusije z drugimi nemškimi državami, ki so končno ustvarili nemški Zollverein. »Germania«, organ nemškega kancelarja Brüninga, je potrdila zvezo sedanjega carinskega načrta s stariimi poskusi, da Nemčija zavladna nad Srednjo Evropo. Na podlagi knjige »Die Anschlussfrage« dokazuje Papoušek, da je cilj carinskega sporazuma politični »anšlus«. V knjigi stoji: »Vse povoljne posledice, ki jih pričakujemo od gospodarske zveze Nemčije in Avstrije, bodo uresničene, čim dosežemo politični anšlus«. In dalje stoji v tej knjigi: »Srednja Evropa je nemškega značaja in na tem treba insistirati kljub številnim poskusom Prage, Pešte in Varšave, da se Srednja Evropa drugače tolmači. Položaj nemškega naroda sili na spajanje celega teritorija med Severnim morjem in Jadranom, Vzhodnim morjem in Pontikom«.

Papoušek opozarja, da je proti tem nemškim načrtom že Palacký postavil svojo idejo pravične Avstrije, idejo polne enakopravnosti narodov v Avstriji. Proti tej ideji so Nemci postavili idejo države, ki bi izpolnjevala nemško mislijo. Ta nemška politika, ki je stremela za pangermansko Mitteleuropo in ki ni hotela priznati nenemških narodov za enakopravne, je vodila do vojne in do propasti Avstrije. Kakor je v petdesetih letih vstala proti Lagardovi ideji ideja Palackeja, tako stoji danes proti nemški Mitteleuropi ideja skupnih interesov in sodelovanja malih srednjeevropskih narodov, kakor jo je formuliral Masaryk v svoji »Novi Evropi« in »Svetovni revoluciji«.

Delo mariborskega učiteljstva v luči statistike

DOKUMENTI O ZAPOSLENOSTI. — ZANIMIVE ŠTEVILKE. — VSAK UČITELJ ČLAN 10 DRUŠTEV Z LETNIM IZDATKOM NAD 1000 DIN. — POŽRTVOVALNOST IN NESEBIČNOST.

Neizprosna tragika slovenskega učiteljstva je v dejstvu, da je učiteljstvo vedno moralo del svojih sil usmeriti v obrambo materijalne in moralne neodvisnosti za svojo in za svobodo šole. Nikdar pa ni radi teh bojev in borb pustilo pri prosvetnem delu med narodom. Večina kulturnih in gospodarskih društev smatra danes učiteljstvo za glavno oporo njihovih prizadevanj in uprav učitelji so steber vsega prosvetnega delovanja in uspevanja med širši plasti našega naroda.

Kljub tej ugotovitvi so še pred kratkim padli na breme učiteljstva težki, krični, pavšalni in tendenciozni očitki in to na visokem upravnem mestu. Izjava, da so »pridni« učitelji danes redke izjeme, je bila smelo iznešena brez utemeljitve in dokazov. Premalo udejstvovanje učiteljstva izven šole, zavidanja vredni gnotni položaj učiteljstva napram drugemu uradništvu, kratki delovni čas i. dr. vse to je vseboval napad, ki je vzbudil ogorčenje ne samo učiteljstva, ampak tudi naše javnosti. V posebni spomenici je učiteljstvo kritiko zavrnilo in obsodilo, pridržalo si je pa pravico doprinesti dokumentarčen dokaz o svoji zaposlenosti v izvenšolskem delu.

Učiteljska društva so začela zbirati statistike, ki naj ugotovijo smeri izvenšolskega dela in javnost prepričajo, da je dobršen del narodovega napredka zaslužen in uspeh učiteljstva.

Statistika naj pokaže, na katerih poljih se vse učiteljstvo udejstvuje, iz česar se naj presodi, koliko časa in energije troši učiteljski stan na poedinih poljih dela in tudi koliko gnotnih žrtev doprine zaradi tega dela.

Ni pa namen statistike, da se obeha udejstvovanje učiteljev na veliki zvon zaradi priznanja. Učiteljski stan hoče samo dokazati, da ne zasluži očitka brezdelja.

Znano je, da prosvetno delo na deželi z učiteljstvom stoji in pade. Statistika mariborskega mestnega in okoliškega učiteljstva pa kaže, da se tudi mestno učiteljstvo zaveda svoje kulturne misije in je tudi mnogo mestnih društev, ki jim je smoteno delo brez učiteljstva nemogoče.

Izmed 100 učiteljev in učiteljic v Mariboru in bližnji okolici (Studenci, Krčevina, Pobrežje in Tezno) je 88 članov UJU z 8 funkcionarji, 88 članov Pedagoške centrale s 5 odborniki, 85 članov Učiteljskega doma s 5 odb., 83 članov Učit. gospod. poslovalnice s 4 odb., 54 članov Učit. samopomoči, 26 članic Društva učiteljic z 1 odb., 85 članov Zveze drž. nameščencev z 1 odb., 26 članic Ženskega društva z 1 odbornico, 94 članov Sokola s 24 funkcionarji, od teh je v okolici 18 odbornikov, Jugoslovanska matica šteje 29 članov z 1 odbornikom, Ciril-Metodova družba 36 članov s 3 odb., Jadranska straža 17 članov z 0 odb., Glasbena Matica 13 članov s 4 odb., drugi pevski zbori 8 članov s 4 odb., godbena društva 5 članov z 2 odb., izobraževalna društva (ZKD in dr.) 11 članov s 5 odb., Slov. plan. društvo 26 članov z 0 odborniki, sportna društva 7 članov z 0 odb., Udruženje rez. oficirjev 9 članov z 1 odb., Rdeči križ 54 članov z 20 odborniki, gasilna društva 4 člane s 3 odborniki, Olepševalno društvo 24 članov z 1 odbornikom, Zgodovinsko društvo 7 članov 0 odb., v gospodarskih društvih 73 članov z 4 odb., v raznih drugih društvih (Narodna Odrana, PTL, JČL, Cercle franc., Angl. krožek, Esperantski klub, Strelska družina), je 36 članov s 13 odb., 4 učitelji zavzemajo funkcije v obč. odborih, 1 je mladinski mestni predstojnik, 1 mladinski zaupnik sodnije.

100 učiteljev(ic) je naročenih na 175 književnih publikacij (Vodnikova, Cankarjeva, Mohorjeva, Šolska, Slovenska, Mladinska, Umetniška in Kmetijska Matica). 7 učiteljev sodeluje s predavanji, 8 je knjižničarjev, 3 dopisniki časopisov in revij, 11 jih sodeluje pri gledal. in di-

letantskih odrih, 3 pa pri vojaških anal-fabetskih tečajih.

Zanimivo je število naročnikov na razne liste. Učiteljstvo je naročeno na 179 stanovskih in pedagoških listov, na 24 drugih strokovnih listov, na 57 znanstvenih in beletrističnih listov, na 42 ženskih listov, na 88 dnevnikov in 35 tednikov.

Gledaliških abonementov je 26, deloma rednih, deloma na kupone.

Letni izdatki za članarino društev, za časopise in knjige dosegajo pri 100 mariborskih učiteljev vsoto 105.556 Din, kar znači, da odpade na posameznika povprečno 1055 Din, kar je relativno zelo ugodna postavka, ki je bila v kulturnih poročilih že opetovano iznešena. Saj tvori učiteljstvo glavni kader naročnikov književnih družb in revij.

Ako pregledamo suhe številke funkcionarjev in članov v društvih, vidimo, da je 100 učiteljev včlanjenih 1025 krat, kar znači, da pride na posameznika 10 društev in ker je izmed 100 članov 112 funkcionarjev, pride na vsakega povprečno več kot 1 odborniško mesto v društvih.

V izogib mnenju, da so to posledice uzakonjenja izvenšolskega dela v šolskem zakonu, bodi povedano, da je večina mariborskega učiteljstva vršila prosvetne naloge z vso požrtvovalnostjo in nesebičnostjo že leta in leta pred izidom zakona. Na žalost pa se je večkrat zgodilo, da je moral učitelj nositi breme dela, pozneje pa se ga je odrivalo, preziralo in omalovaževalo. Čestokrat so v minulih časih bili učitelji baš za prosvetno delo med narodom preganjani. Kljub temu učitelj v najtežjih časih ni klonil.

Številke izvenšolskega dela mariborskega učiteljstva kažejo, da naši prosvetni pionirji slej ko prej zastavljajo vse svoje moči za kulturni in gospodarski podvig ljudstva.

Pa ne samo številke, tudi dejanske razmere tu ob naši severni pričajo dovolj jasno o požrtvovalnem in nesebičnem delu našega učiteljstva!

Mariborsko gledališče

Torek, 19. maja ob 20. uri »Dogodek v mestu Gogi« ab. C.

Sreda, 20. maja. Zaprto.

Četrtek, 21. maja ob 20. uri »Dogodek v mestu Gogi«, ab. A. Kuponi.

Iz gledališča: V četrtek, 21. t. m. se bo ponovila Grumova groteska igra »Dogodek v mestu Gogi«, ki spada med najboljše sodobne dramske tvorbe slovenske literature ter je pri premijeri na mariborskem odru dosegla popoln uspeh. Ab. A. Kuponi. — Krstna predstava »Labirinta«, drame znanega režiserja ljubljanske drame Milana Skrbinška, bo v kratkem. Režira avtorjev brat Vlado Skrbinšek. Naslednja glasbena premijera v letošnji sezoni bo Klenzlova znana opera »Evangelnik«, ki je že svojčas dosegla na marib. odru odličan uspeh.

Donski kozaki pridejo.

Pravkar je dospela vesela vest, da pridejo v prihodnjih dneh sloviti Donski kozaki, ki bodo koncertirali v Unionu. Podrobnosti objavimo jutri.

Cercle français.

Skupni izlet ptujskega, mariborskega, čakovskega in varaždinskega francoskega krožka v Jeruzalemske gorice in Ljutomer je preložen na ponedeljek, dne 25. maja. Odhod iz Maribora z vlakom ob 5.15. Člani mariborskega krožka, ki se nameravajo odzvati vabilu ptujskega krožka, naj se priglase odboru najkasneje do četrтка.

Šolska mladina

ima za obisk letošnjega ljubljanskega velesejma znižano vstopnino po Din 3.— za učenke oziroma učenca, ako je obisk skupen pod vodstvom gg. učiteljstva, na kar opozarjamo šolska vodstva. Dan obiska poljuben.

Mariborski in dnevni drobiž

Minister dr. Drinkovič mrtev.

Včeraj 18. t. m. je v dunajskem sanatoriju Löw umrl minister Jugoslavije dr. Mate Drinković v starosti 63 let. Pred dnevi se je podvrget operaciji, ki je uspela, v nedeljo pa je nastopila pljučnica, kateri je podlegel. Pokojni dr. Drinković je bil sin kršne Dalmacije in je igral v javnem življenju hrvatskega dela našega naroda odlično vlogo. Po poklicu je bil zdravnik. Med vojno so ga Avstrijanci zaprli in ni mnogo manjkalo, da bi bil obsojen na smrt. Takoj ob prevratu je vstopil v Narodno Vijeće in je postal poverjenik za narodno vojsko. Tudi v poznejših političnih borbah je ostal zvest jugoslovanski ideologiji. Slava njegovemu spominu!

Poroke.

V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Stefan Balažič, krojač z Veroniko Muhičevno, zasebnico; Emerik Drevenshek, knjigovodja z Marijo Dajčmanovo, delavko; Viljem Belec, ključavničar drž. žel. z gospo Julijano Bezjakovo; Jože Jeglič, hišni posestnik z Jožefo Majcenovo; Avgust Mosa, kmečki sin s Terezijo Vukaj; Metod Sproger, sodni uradnik z Ljudmilo Muletovo; Franc Kostanjevec, delavec z Marijo Spelecevo; Anton Krajnc, posestnik z Matildo Skrbinškovo; Ivan Hriberšek, delavec z Rožo Žunkovo; Anton Nedelko, kmečki sin z Jožefo Hericevo, kmečko hčerjo.

Smrtna kosa.

Včeraj je preminul v Mariboru po kratki bolezní v 70. letu starosti g. Josip Božič, kovaški mojster. Pogreb bo jutri, v sredo ob 16. uri na pokopališču na Pobrežju. Bodi mu ohranjen blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Komorni večer gojencev ljubljanskega konservatorija.

Včeraj so gojenci ljubljanskega konservatorija iz šole prof. Šlaisa priredili v dvorani »Apolo-kina« komorni večer. Na sporedu so imeli: Mozartov »kvartet« v d-duru v spomin 175letnice njegovega rojstva, ki so ga gg. Pfeifer, Stančič, Šušteršič in Bajde odigrali odlično; Novakov »klavirski trio« v izvrstni izvedbi gg. Lipovška, Pfeiferja in Bajdeta, ter Ravelov »kvartet«. Vsi gojenci, ki so nastopili, kažejo veliko moč muzikalnosti, veliko ambicioznosti in sigurno tehniko. Vsi so nam že dobro poznani, osobito g. Lipovšek, nada ljubljanskega konservatorija, v katerega stavimo vsi mnogo upov. Sigurnost in vsa njihova izvedba nas je očarala, da smo imeli priliko preživeti res umetniški večer. Vsekakor je koncert v Mariboru zapustil v javnosti najboljše utise. Računamo pa, da bomo jih imeli priliko slišati še na višji umetniški stopnji, saj je opaziti njihov razvoj od dne do dne. Navzoči so bili tudi prof. Šlais, prof. Beran in prof. Osterc, kar dokazuje, da konservatorij budno čuje nad našimi nadami in jih vodi vedno bližje k virtuoznosti. Vse točke, polne najbolj kompliciranih muzikalnih težkoč, so bile že sedaj virtuosno izvajane. Obisk je bil še dober; dvorano je napolnila muzikalna publika, ki tudi pazno zasleduje njihov razvoj. Oduševljeno občinstvo je izvajajoče nagradilo z ogromnim aplavzom, ki posebno koncem programa ni hotel ponehati, da so še morali ponoviti 3. del Ravelovega »kvarteta«. Občinstvo se je zadovoljno razšlo v nadi, da bo imelo v kratkem zopet priliko preživeti umetniški večer teh odličnih konservatoristov. De—o.

20.000 Din

je zadela pri žrebanju državne razredne loterije dne 15. maja srečka št. 9709, kupljena v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru.

Na binkoštni ponedeljek k Sv. Duhu!

Klub »Meja« priredi na binkoštni ponedeljek izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Odhod z vlakom zjutraj do Fale, odkoder se bomo popeli k Sv. Duhu po Šturmovem grabnu. Planinci in ljubitelji meje, vsi dobrodošli!

Umrla sta

včeraj v bolnici: 74letna vdova kroj. mojstra Marijeta Kežmah in 22letni bivši železničar Feliks Jurša.

KINO

Grajski:

Samo še v torek in sredo:
100% zvočni velefilm:
VELIKOMESTNE LUČI
CHARLIE CHAPLIN.

Union:

Od danes dalje 100% nemški govoreči in zvočni velefilm:
VELIKA ATRAKCIJA.
Rihard Tauber, Sigfried Arno, Margareta Winkelstern

Predstave v obeh kinih ob delavnih ob 17., 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

APOLO KINO:

V soboto, nedeljo in ponedeljek veliki nemi film o junaštvu naše vojske: ZA ČAST IN DOMOVINO

Delovni trg.

Od 1. januarja do 16. maja je iskalo dela 1814 moških in 1068 žensk, delo pa je dobilo 881 moških in 871 žensk; v evidenci jih je ostalo še 1100 oseb. Borza dela v Mariboru išče nujno: 2 pastirja, 6 hlapcev za govedo, 1 hlapec za konje, 1 kolarja, 3 krojače, 2 čevljarja, 2 tesarja, 2 navadna delavca, več vajencev (slaščičarske, pekovske in klobučarske obrti) za Maribor in 3 tkalce za Zagreb, 1 gospodinjstvo za Pesnico, 26 delavk, 1 podnatarico, 1 servirko, 1 plačilno natarico, 2 perfektni hotelski kuharici (za Novi Vinodol), 1 kuharico za oficirsko menzo, 1 kuharico k orožnikom, 1 hotelsko sobarico, 2 sobarici za zasebno rodbino, 3 varuhinje, 2 vzgojiteljici, ki znata francoski jezik in igrati na klavir, 1 vzgojiteljico, ki je zmožna nemščine, 1 šteperico za gornje dele čevljev, 2 delavki za impakiranje jajc, 15 kuharic, 1 trgovsko vajenico.

Prve jagode na trgu...

Na naš trg so prinesli prvi jagode, ki so naše takoj odjemalce. Prodajali so jih po 1 Din šopek.

Radi suma tatvine

sta bila aretirana stara znanka policije F. Ž. in 70letni Don Juan J. V., ki sta nocoj skupaj prenočila v gostilni pri »Roži«, pa je z njima vred izginilo tudi dvoje posteljnih prtov. Oba tajita.

Dva ponesrečenca.

Sinoči je v Sočnici pri Laporju blizu Poličan padla s podstrešja hleva 60letna posestnica Antonija Bukovšek v globčino 6 metrov; pri padcu si je zlomila kost v desnem stegnu. Ponesrečenko so z avtom prepeljali v Slovensko Bistrico, kamor so skoraj istočasno odpremili drugega ponesrečenca — 24letnega mižarja državnih železnic Maksa Rupa, katerega je na cesti pred Slov. Bistrico povozil neki avto, ki je brezobzirno izginil v noč. M. Rup je pri tem dobil težke poškodbe na glavi in celem telesu. Z večernim vlakom so oba ponesrečenca odpremili v Maribor, kjer ju je prevzel reševalni avto, kateri je oba odpeljal v splošno bolnico. Stanje ponesrečenega železničarja je resno.

Živinski sejem.

Na zadnji živinski sejem v Mariboru je bilo pripeljanih 22 konj, 12 bikov, 146 volov, 391 krav in 22 telet, skupno 593 komadov, prodanih pa je bilo 319, od teh 21 v Avstrijo. Cene: debeli volli, 1 kg žive teže 6.50—7.50 Din, poldebili 5—6.50, plemenski 4.50—5, biki za klanje 5—7, debele klavne krave 4—5.50, plemenske 3—3.75, za klobase 2.50—3.25, molzne 5—5.50, breje 4.50, mlada živina 5.50—6.25, teleta 7—9 Din. — Na svinjskem sejmu so bile cene sledeče: 5—6 tednov stari prašiči 50—80 Din, 7—9 tednov 100—130, 3—4 mesece 200—250, 5—7 mesecev 300—350, 8—10 mesecev 400—450, 1 leto 600—700, 1 kg žive teže 7—8, 1 kg mrtve teže 9—10 Din.

Primorske vesti

Tržaški odvetnik dr. Dionizij Godina je bil obtožen zapeljevanja h krivemu pričevanju, njegovo pisarniško osebje pa je bilo obtoženo krivega pričevanja v neki civilni zadevi. Ves fašistični Trst se je zanimal za razpravo proti dr. Godini in fašistični odvetniški sindikat je poslal k razpravi svojega zastopnika, da bi eventualno ščitil stanovske interese. Tekom preiskave in tekom razprave se ni dalo dokazati ne zapeljevanje h krivemu pričevanju in ne krivo pričevanje. Pokazalo se je, da je bila ovadba brez stvarne podlage. Sodni dvor je po dolgem posvetovanju razglasil oprostilno razsodbo.

Na lanskem kongresu istrskih poljedelcev v Poreču so ugotovili, da so davčna bremena, katera nosi poljedelec, z ozirom na njegovo gospodarsko stanje naravnost katastrofalna. Letos je v Istri izredno hudo. Agrarnega kredita, ki bi poljedelcu res pomagal, ni. Zadrugištvo je ubito. Kar je še domačih denarnih zavodov, so danes že samo podružnice bank iz stare Italije. Te dajajo posojila v smislu kolonizacijske politike. Mestni oderuhi odštevajo davke dolžnemu poljedelcu lire v prilastilne svrhe in davčni zakupniki bogatijo s svojevoljno zvišanimi davčnimi vsotami. Prva zamudna prilika s strani davkoplačevalca se porabi za rubežen in prodajo posestev. Sodna oblast dopušča zaplenitev nepremičnin za desetkrat večjo vrednost kakor znaša terjatev. Brezsrčni so vsi: banke, oderuhi in zakupniki, ki včasih še na prav zviti način spravijo kmetije na hoben v svojo korist. Samo v južni Istri je po zadnjih poročilih okoli 800 kmetij na prodaj. Prišle bodo v last priseljencem iz stare Italije. Domačini postajajo koloni.

Poljska vlada bo zgradila v morskem kopališču Građežu veliko zavetišče »Poljski dom«, kamor hoče pošiljati morskkega okrepčila potrebno deco in kjer

bo dosti prostora tudi za druge poljske goste. To zgradbo je izposloval Poljak dr. Mavricij Oransz, ki prebiva v Građežu že izza predvojnega časa.

Dan fašističnega nabora v Vipavi je bi. zelo slovesen. Po vseh hišah so bile zastave in na Garibaldijevem trgu je vohrala ogromna italijanska trobojnica. Navzoči so bili zastopniki vseh oblasti. Zveznemu tajniku Avenantiju je bilo izročenih 250 avangardistov, da stopijo v vrste »mladih fašistov«. Avenanti je vzkliknil, da sprejema »pest src« in da pomeni prestop izročitev orožja v mlade roke. »Pa, kako orožje se rabi lahko nevedno, ali barv Rima ni mogoče nositi nikdar nevedno... Fašistični hijerarhi posvečajo poseben trud Vipavski dolini, v katero prodira fašizem le s skrajno težavo. Po fašističnem naboru so bili z uspehom sicer zadovoljni ali vsi so soglašali v tem, da odslej šele treba vstrajnega dela, da se podvrže fašizmu trda Vipavska dolina.

Šolske knjige in druge potrebščine pošilja družba »Azione« v Milano v razne male obmejne kraje na Goriškem, tako na primer v Robidico na Cerkljanskem, v Zavrtec in Ledine v idrijskem gorovju, v kraje okoli Črnega vrha. Mali hribovski posestniki so reveži pa nimajo denarja za šolske reči. In tako jim pomaga »Azione«, da bi pošiljali svoje otroke v šolo. Šolskih potrebščin so poslali iz Milana pa tudi v Kal, Števerjan, Smartno, Gabrje. Vrhpolje in celo v Kromberk pri Gorici. Šole, ki dobro delujejo, dobijo iz Milana tudi premije. Tako je dobila neka stranska šola v rihemberški občini 200 lir, šola v Novemsvetu ob črnovrški meji tudi 200 in v Poreznu pri Grahovem 100 lir. Fašistični tisk kriči, kako da širi Italija kulturo do zadnje pti svoje zemlje, v resnici pa gre le za proitalijančenje slovenskih otrok. Razmrežena pa je res do podrobnosti potujočevalna akcija Italijanov.

Proces za — mumijo

Te dni bo pred londonskim sodiščem razprava, ki ima zelo romantično zgodovino. Gre za mumijo, ki si jo hočejo prisvojiti dedeči neke zbirke pod imenom I. Mann in trgovec starin Schelding. Mumija namreč vpliva zelo čudno na vsa kogar, ki pride z njo v dotiko. Čudna demonska moč, ki je skrita v njej, je bila že nešteto krat razlog, da je prišla v posest novih gospodarjev, kajti nobeden od mnogih starinarjev in trgovcev, ki so jo dobili tekom časa, ni imel toliko junaštva, da bi jo obdržal dalj časa pri sebi. Dedeči I. Mann in trgovec starin Schelding gotovo nima pred njo strahu, ker jo hočejo na vsak način dobiti v svojo last.

Cel venec čudovitih legend se suče okrog te čudne mumije, katere poreklo se izgublja v megli davne, pradedne zgodovine. Pred kakimi 60. leti so jo našli Arabci v kraljevskih grobnicah. Mumija je bila zaprta v kovčegu, na čegar pokrovu je bila slika — lepe ženske. Konstatirali smo, da je bila mumija svetnica z imenom Amen Ra, ki je živela 1500 let pred Kristusom. Stari oče današnjih tožilcev, angleški trgovec starin Mann, je mumijo kupil. Toda že med potjo v domovino se je pokazalo čudno delovanje te relikvije, ker je mož, čim je došel v London, doznal, da je za časa njegove odsotnosti prišla neka banka v konkurz in da je tudi on izgubil pri tem velik del svojega imetja. Neki posestnik, ki je z Mannom potoval iz Kaira v London, je kmalu nato zbolel in umrl vsled zastrupljenja.

Nekaj mesecev za tem je Mann podaril mumijo svoji sestri, ki je hotela z njo okrasiti svoj salon. V tem času so mumijo fotografirali. Fotografski pomočnik, ki jo je posnel, je spotoma postal žrtev avto busa. Egiptolog Robinson, ki je spadal med Mannove prijatelje, se je odločil, da napiše razpravo o svetnici Amen Ra, zato si je natančno ogledal mumijo v stanovanju Mannove sestre. Še predno pa je svoje delo dokončal, je umrl, zadet od srčne kapi. Neki novinar, ki je o svetnici in njeni maščevalni mumiji po natančnem ogledu napisal članek in jo primerjal z neko sufragetko, je bil dva dni pozneje odpuščen iz službe. Mannova sestra se je odločila, da mumije ne obdrži več v svojem stanovanju, ter jo je posodila nekemu trgovcu starega denarja, ki se je zelo zanimal tudi za egiptске starine in ki ni veroval v strahove.

Ta trgovec, drugače zakrknjen samec, se je, kakor hitro je dobil mumijo, oženil s 25 let mlajšo ženo, ki mu je pa dva dni po poroki pobegnila z njegovim nastavljenjem. Zbiralec denarja si je stvar jemal tako zelo k srcu, da je kmalu nato izvršil samomor. Neki risar, ki je v nekem londonskem listu karikiral mumijo, je težko ponesrečil z avtom, pri čemur je izgubil desno roko, da ni bil več zmožen risanja. V tem času je umrl tudi I. Mann in mumija je pred kakimi 20 leti, po raznih dogodivščinah, prišla do starinarja Sheldinga. Sedaj trdijo Mannovi vnuki, da je mumija bila Sheldingu samo posojena, dočim on misli, da mu je bila darovana, ker je Mannova rodbina živela v večnem strahu pred nieno demonsko močjo.

Kongres — v spalnih srajc.

V Torrazzi pri Milanu je bil v torek otvorjen kongres italijanskih pristašev »kulture golote«. Da bi pri oblastvih ne zadeli na težkoče, so si kongresisti oblekli dolge halje v obliki spalnih srajc. Vendar v programu izrecno poudarjajo, da je ta »uniforma« samo prehodna, dokler ne bodo oblasti dovolile popolne nagote. Otvoritvi kongresa je prisostvovala okrog 1000 prijateljev »golote kulture«.

Rekord filmske produkcije.

Ameriška filmska družba Paramount je v minolem letu v svojih pariških ateljeih izdelala 150 filmov v 14 jezikih.

Enostaven račun.

Ona: Kako je mogoče pravilno napraviti povprečni preračun dnevnih potreb? On: Zelo enostavno: jaz izpijem dnevno devet pollitrov, ti pa enega, torej izpije vsak od nas povprečno pet pollitrov dnevno.

Sport

Sušaški »Orient« v Mariboru.

Po daljšem presledku bo gostovalo v Mariboru simpatično moštvo SK Orienta iz Sušaka. Kljub visokim finančnim žrtvam se je vodstvo ISSK Maribora odločilo, da nudi ljubiteljem nogometnega sporta dve zanimivi tekmi in je upati, da sportno zavedno občinstvo podpre stremenje kluba s tem, da poseti obe tekmi.

Sušaški Orient goji moderen nogomet, katerega plod so izborni rezultati, doseženi v zadnjem času. Rezultati — s Concordijo 1:2, z Ilirijo 2:2, s Primorjem 3:2 — pričajo, da je SK Orient moštvo, s katerim je treba vsekakor računati.

Tekmi se boste vršili v nedeljo in v ponedeljek ob 18. na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu.

Etapna dirka kolesarskega kluba Celje.

Klub slovenskih kolesarjev Celje je priredil v nedeljo etapno dirko na progi Celje—Rogaška Slatina—Konjice—Celje (91 km). Končni rezultati so bili naslednji: 1. Stefan Rozman (Perun, Maribor) 3:45.6; 2. Zanoškar Srečko (Primorje, Ljubljana) 3:6.50.6; 3. Zupanc Albin (Celje) 3:9.30; 4. A. Žgur (Primorje) 3:10.21; 5. Abulnar Franc (Ilirija) 3:14.41.4. V juniorski skupini je dosegel 1. mesto Gregorič Ivan (Disk) 3:19.5; 2. Lah Ivan (Edelweiss, Maribor) 3:19.6.2; 3. Grabec Ivan (Primorje) 3:19.15.6.

Jugoslavija:Madžarska.

V četrtek, dne 21. t. m. se bo vršila v Beogradu meddržavna nogometna tekma Jugoslavija:Madžarska. Na predlog kapetana JNS, g. Simonoviča bodo Jugoslavijo zastopali sledeči igralci: Spasič, Ivković, Mihačič, Arsenjevič, Premrl, Gjokič, Marjanovič, Hitrec, Lemešič, Tirnanič in Zečević. Tekmo bo sodil g. Göbel (Dunaj).

SK Železničar, tenis-odsek.

V četrtek, dne 21. maja ob 20. uri se bo vršil v restavraciji Narodnega doma članski sestanek v svrhu nove razdelitve ur. Prosim za polnoštevilno udeležbo! — Načelnik.

Plavalci pozor!

V sredo, dne 20. t. m. se vrši važen sestanek celotnega članstva vodnosportske sekcije ISSK Maribora. Sestanka, ki se bo vršil v posebni sobi »Zamorca« ob pol 19. uri, se imajo vsi plavalci in plavke sigurno udeležiti!

Mariborski zimskosportni podsavez.

Seja upravnega odbora se bo vršila v četrtek, dne 21. t. m. ob 20. uri v Aljaževi sobi hotela Orel v Mariboru. — Tajnik MZSP.

Sokolstvo

Seja župnega načelstva

bo jutri, v sredo ob 20. uri v župni sobi. Radi važnosti dnevnega reda (župni zlet itd.) prosim za polnoštevilno udeležbo. Načelnik.

Pred sodnikom.

Sodnik (Balonu, ki toži soseda za razžaljenje časti): Gospod Balon, premislite dobro, predno izrečem sodbo, in se pobotajte! Saj ni gotovo, da je z oslom mislil Vas, ker je Balonov pri nas več. Balon: Ne, gospod sodnik, sem si že premislil: jaz sem ta osel in nihče drugi.

Taktnost v občevanju

bi morala za vsakogar biti temeljni princip pri občevanju s prijatelji in znanci. Ravno v tem pa mnogo grešimo in dan za dnem naletimo na primere, ki nam to dokazujejo. Kolikokrat se zgodi v življenju, da nas morda nam popolnoma tuja oseba, s katero smo izpregovorili komaj par besed, vprašuje o stvareh, ki jih sicer ne pripovedujemo niti svojim najintimnejšim prijateljem. Ali pa se zgodi, da nam nekdo, ki nam je čisto tuj, ki smo se z njim komaj spoznali, pripoveduje o stvareh, ki se tičejo samo njega, se pritožuje nad svojim položajem ali pa vsled svoje službe. A mi niti ne znamo, kaj je, s čim je zaposlen in kakšna je njegova najbližja okolica, nad katero se tako neusmiljeno pritožuje. Pa moramo poslušati njegovo pripovedovanje o položaju, v katerem je, in kako misli urediti, da si ga izboljša. Cel načrt njegove bodočnosti se nam razkrije, dasi nas to prav malo zanima, toda iz vljudnosti mu ne moremo reči, naj konča, ker imamo enake skrbi v življenju, četudi jih ne pripovedujemo niti dobrim znancem, kaj šele osebam, ki smo jih komaj spoznali. Nič tako ne odbija, kakor prevelika zaupljivost ljudi, katerih imena smo šele pred nedavnim časom prvič slišali. Takazaupljivost ni samo netaktnost, ampak je vsiljivost, ki odbija.

V občevanju s prijatelji in znanci mora vsak človek vedeti, do katere meje lahko sega njegova zaupljivost. Ravno tako se ne sme prekoračiti meja radovednosti v želji, da izvedemo razne dogodke iz življenja svojih prijateljev. Vprašanja, ki so neumestna, se naj ne stavijo niti na prijatelja samega, niti na njegovega znanca. Samo na ta način, da ne izrabljamo tuje potrpežljivosti v svrhu zadoščanja svoji radovednosti, si lahko pridobimo res iskrene prijatelje, dobre kolege, ki bodo znali ceniti naše prijateljstvo. V prijateljskih odnosih, kjer ni potrebne vzdržnosti z ene ali druge strani, se zapiranje zmanjša in s tem tudi mnogo izgubi prijateljstvo. Pripovedovanje lastnih doživljanj ni prevelik interes za tuje, je stvar takta in vzgoje in vsakdo bi

moral vedeti, do katere meje lahko sega. Večini ljudi je neljubo, če izvedo preveč o stvareh, ki jih ne zanimajo, če se jim preveč zaupa, ravno tako pa jim je neprijetno, če se jih preveč vprašuje!

Danskih 9 zdravstvenih zapovedi

Svetovnoznan danski reformator ljudske prehrane dr. Hinche je postavil v svoji knjigi o prehrani sledeča zdravstvena pravila:

1. Živi čim največ i po dne i po noči v svežem zraku (odprta okna tudi v zim!).
2. Ogibaj se prostorov, kjer je mnogo ljudi skupaj, in oblači se letnemu času primerno. V poletju je najboljša obleka ona, ki se približuje najbolj figovemu peresu.
3. Skrbi za dobro vežbo mišic, najbolje pod milim nebom ali pri odprtem oknu: delo na vrtu, na polju, telovadba v čistih, zračnih dvoranah ali še bolje na prostem, vožnja, ježa in vsi drugi sporti, seveda brez pretiravanja.
4. Skrbi dobro za svojo kožo.
5. Jej samo trikrat na dan (nekaterim zadošča dvakrat dnevno!), prežvečaj hrano zelo dobro in prenehaj jesti, kadar ti najbolj diši.
6. Ne pij nikoli opojnih pijač.
7. Ne puši nikdar tobaka.
8. Ako hočeš piti kavo ali čaj, pij le slabo in samo eno skodelico dnevno.
9. Ne delaj iz dneva noči in iz noči dneva. Pojdi zgodaj spat in rano vstajaj, pa boš vedno svež in čil.

Ogromen proces proti 112 roparjem

se bo pričel v kratkem v Moskvi. Ta roparska družba je pod vodstvom nekega železniškega uradnika že 3 leta na progi Moskva—Kazan vršila neštete poneverbe in tatvine. Obtožnica pravi, da so roparji 36 vagonov popolnoma, 200 vagonov pa po večini izropali. Vendar se obtožnica ne glasi na tatvine, ampak na sabotažo v službi, in predlaga smrtno kazen.

M. Zevacovi

V senci jezuita

Zgodovinski roman.

139

Obadva voza sta bila obložena z drvi in svežnji dračja.

Premišljeno so koplili nočni delavci suhi les. Na vsako plast lesa je prišla plast dračja in tako dalje. Ta steber se je dvigal okrog dolgega štiriogelnega kola, zabitega globoko v zemljo.

Možje, ki so opravljali to čudno delo, so bili krvnikovi pomočniki.

In stolp, ki so ga gradili, je bil — grmada.

Manfred je prebledel.

»Tukaj ga hočejo sežgati?« je vprašal Lantneja.

»Saj vidiš!« je dejal Lantne. »Pojdiva dalje.«

Odvedel ga je nazaj k vhodu na most.

»Semkaj se postavimo,« je povzel Lantne. »Vidiš, izpred pride od tamkajle, z druge strani reke; nato pojde čez most in mora priti tod mimo; par trenutkov še, in množica se začne zbirati, da vidi obsojenca. Toda vsa množica, ki bo stala tu, bo sestavljena iz ljudi, ki so doma v Dvoru Čudežev; najmanj tisoč jih bo, morda celo dvatisoč. Znamenja ni nobenega. Dogovorjeno je tako, da navalimo v trenutku, ko pride izpred čez most, vsi skupaj brez krika kakor en mož na spremstvo. Tudi, če bi bilo petsto stražnikov z njim, jih zamoremo. Iztrgamo jim jetnika in pobegnemo z njim v Dvor Čudežev. Kako ti ugaja ta načrt?«

»Edini je, ki se mi zdi pameten. Ni dvoma, da se nam posreči.«

»Meniš?« je dejal Lantne in radost se je zasvetila v njegovih očeh.

»Gotovo!«

»Ah, če bi bilo res po tvojem, prijatelji! Naloga naju dveh bo, da se prerineva do Doleta, ne meneč se za to, kar se godi okoli naju. Aha, naši se že postavljajo...«

Res se je videlo v noči nejasno mrgolenje senc, ki so se razvrščale ob bregu in se trle v gosti masi ob vhodu na most.

Bili so dozdevno možje in ženske iz preprostega ljudstva in nižjega meščanstva.

Toda, ko je Manfred gledal te skupine, je kaj lahko spoznal pod njih preobleko rokavničev Dvora Čudežev.

Vsi so skrivali pod svojimi plašči in jopiči orožje; večina je imela seboj dobra in krepka bodala, nekateri pa tudi pištole.

»Loteva se me zaupanje, da uspemo!« je rekel Lantne, opajaje se po malem z nado, kakor je bil prej pijan obupa. Dvomil sem že. Mislim sem, da se nihče teh ljudi ne bo hotel geniti... A kaj ti pravim! Bil sem že

tako daleč, da sem mislil: niti Manfreda ne bo o pravem času!«

»Zdaj vidiš, da sem prišel kljub temu!« je dejal Manfred in se nasmehnil.

X.

Doletova obsodba.

Obravnava proti Štefanu Doletu, ki je trajala šest dni, se je bila končala prejšnji dan opoldne.

Brezpomembno bi bilo poročati o zadnjem delu te obravnave, da se ni zgodila neka podrobnost, ki je odločila nepopravljivo Doletovo usodo.

Obravnava sta vodila Matija Ori, verski inkvizitor, in preiskovalni sodnik Štefan Fé.

Bila sta moža, o katerih ni mogoče reči, da sta bila dobra ali zla: dva trdna obraza, na kakršnih se nikoli ne riše smehljaj ali grimasa srčnega čustva.

Nihče še ni bil slišal Matije Orija, da bi se bil razjezil.

Govoril je reho, in njegov glas je bil božajoč, kadar je ukazal krvniku, da naj razbela železje, ker bo treba trpinčiti obtoženca.

Hvalili so ga kot zgledega meniha; svoje dolžnosti je vršil z vnemo, ki je bila v veselje celo najsvetejšim možem.

Štefan Fé pa, ki je bil debel možak zabuhlega obraza, je tvoril Mariji Oriju prekrasen par.

Nobena težava ni motila teh dveh mož.

Kakor hitro sta naletela v kakem procesu na temno mesto, sta oba mirnodušno ukazala privedi obtoženca v mučilnico.

In redkokdaj je preteklo deset minut, ne da bi bil mogel reči Matija Ori s sladkim glasom:

»Dvomljiva točka je pojasnjena.«

»Amen!« je odgovoril Fé.

Zakaj nesrečnik, ki so mu trli ude na natezalnici, je priznal vse, karkoli sta hotela. Nekateri so se obtoževali najfantastičnejših zločinov, kakor na primer, da so jahali po zraku na metliščih, bili so na coperniških shodih na strmih gorah, ali pa da so v naravnostnih odnošajih s hudičem.

Ko so reveži zapuščali mučilnico, so se seveda bridko kesali svojih priznanj; toda bilo je prepozno.

Doleta niso mučili.

V Francu I. je bilo vendarle še toliko sramežljivosti in odpora proti lopovskemu tiranstvu, da je izjavil Lojoli, da zadošča popolnoma, ako sežgo Doleta po nedolžnem, ne pa, da bi ga še mučili.

In ko je Lojola slišal iz kraljevih ust, da ne sme mučiti Doleta, ni silil za dovoljenje. Spomnil se je, da je izdal knjigo z naslovom: »Življenje in slavi čini Franca Valoaškega, kralja francoskega.« in si mislil — morda po pravici — da je Franc ohranil nekakšno hvaljeznost pisatelju te knjige, na katero je bil svoje dni jako ponosen.

Stopimo torej šesti dan obravnave v veliko dvorano justične palače.

Matija Ori je opravljal svojo dolžnost kot tožnik. Predsedoval je Štefan Fé z dvema prisodnikoma.

Obravnava je poslušala v dvorani velika množica meščanov in preprostega ljudstva, toda niti eden se ni upal na svojem obrazu pokazati sočutja, ki ga je čutil do obtoženca v resnici.

Zakaj krogokrog dvorane so stali stražniki, oboroženi s halepartami.

Bolj kakor njih pa so se bali ljudje menihov, ki so stali pomešani med množico; vedeli so, da imajo ti ljudje fino uho in oster vid, in vsak je rajši spravil svoje pomisleke, kakor da bi se dal nakolesiti živega.

Štefan Dolet je stal pred tribunalom, roke zvezane na hrbtu, in poslušal pazno, kar sta govorila zdaj Fé, zdaj tožitelj Ori.

Zdaj pa zdaj se je ozrl po množici, iščoč z očmi nekoga, ki je zasledoval obravnavo morebiti še pazljiveje od njega samega.

Ta nekdo je bil Lantne, ki je hiral ob obupa.

Jetnika so privedli k obravnavi vsak dan po tistem hodniku, ki je vezal dvorano s Konsjeržijo.

Nobena možnost se ni nudila, osvoboditi Doleta pred obravnavo, kakor je upal Lantne izprva.

Tisti poslednji dan okrog 11. ure jutraj sta bila Fé in Ori v veliki zadregi.

Štefan Dolet se je trdovratno branil priznati zločin, ki sta mu ga očitala.

Univerzalno sredstvo — mučilnica — pa jima je bilo prepovedano.

Nema tesnoba je ležala nad molčečo dvorano, v kateri se je slišal glas sodnikov in glas Doleta, ki se je zagovarjal.

»Torej,« je rekel Fé »pravite, da niste krivoverec.«

»Nisem.«

»Tako trdi zdaj,« je vzkliknil Ori, »a prej je pisal, da človek po smrti preneha biti! To je strahovito krivoverstvo; drugih dokazov ni niti treba spričo tega.«

»Prevedel sem Platona,« je odgovoril Dolet. »Ali zanikavate pravico prevajati stare pisatelje? Mari prepovedujete učenje grškega jezika?«

»Tiskali ste pregrešne knjige. Izdali ste sveto pismo v ljudskem jeziku.«

»Knjige, ki jih omenjate, so mi bile podtaknjene; ako bi jih bil sam natisnil, bi se našla kaka sled o tem.«

»Ali priznate, da ste odpadnik?« je nadaljeval Fé. Tega vendar ne morete tajiti. Dajali ste potuho označevalcem nove vere.«

»Saj niti ne poznam nobenega; kako bi jim mogel dajati potuho?«

Fé in Matija Ori sta se spogledala.

Obtoženčevo priznanje je bilo tiste čase poglavitna točka vsakega procesa.

In doseči je bilo to lahko!

Le redkokdaj se je zgodilo, da bi bili poizkušali podpreti obtoženčevo krivdo s kakim drugim dokazom kakor z njegovim lastnim priznanjem.

(Nadaljevanje sledi.)

Prodaj
dobro ohranjen otroški voziček, na peresih. Cankarjeva 5, Studenci. 1453

Prodaj
skoraj novi »Singerjev« šivalni stroj, pogrezljiv, za polovično ceno. Naslov pove uprava »Večernika«. 1455

Stanovanje,
2 sobe v bližini kolodvora ali sredi mesta išče mirni zakonski par brez otrok. Naslov v upravi »Večernika«. 1456

Soba in črkslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Ure za birmo
zlatino in srebrnino kupite najbolj pri Mulavcu, Kralja Petra trg (pri mostu). Oglejte si kvaliteto in ceno. 1263

zastopniki se sprejmejo

Iščem trisobno stanovanje
s 1. julijem. Ponudbe pod »Državni uradnik« na upravo »Večernika«. 1431

V trgovini učiti
se želi 15letni mladenič z 6 razredno ljudsko in obrtno šolo. Vprašati: Oset, Mariborski dvor, Maribor.

Prodaj
novo židano, še nerabljeno družinsko hišo po ugodni ceni. Takojšnja vselitev. Naslov v upravi Večernika. 1442

Učenko
s plačo sprejemem. Stritarjeva 17, levč. 3005

Opozorilo!

Svarim vsakogar, ki bi razširjal o meni neresnične vesti ali me spravljaj v zvezo z afero trgovskega pomočnika F. K. iz Ljubljane v Celju. Proti vsakomur, ki bi širil take vesti, bom sodnijsko postopal. 1300

Franč Koren, poslovodja Bat'a d. d. v Kranju.

Spominjajte se CMD!

Naš ljubljani soprog, oče, stari oče itd., gospod

Jože Božič

kovaški mojster

je včeraj v 70. letu starosti po kratki boleznj preminul.

Pogreb pokojnega se bo vršil v sredo, dne 20. t. m. ob 16. uri na pokopališču v Pobrežju.

Maribor, dne 19. maja 1931. 1457

Marija, soproga, Ivan, Alojz in Lovrenc, sinova, ter vsi ostali sorodniki.

Žrebanje drž. razredne loterije

BANČNA POSLOVALNICA BEZJAK, Maribor, Gosposka 35.
Pri žrebanju drž. razr. loterije XXI. kola — V. razreda dne 18. maja so bili izžrebani naslednji večji dobitki (za eventualne napake se ne odgovarja.)

2 x Din 40.000.—: 89.511.
2 x Din 20.000.—: 57.579.
2 x Din 4.000.—: 21.545, 31.222, 41.437.
2 x Din 2.000.—: 567, 4340, 5430, 14.016, 20.215, 22.638, 25.941, 26.762, 28.979, 33.732, 35.391, 35.855, 37.410, 38.120, 45.465, 46.556, 47.101, 47.640, 49.180, 51.003, 52.451, 54.767, 58.659, 58.677, 58.700, 59.444, 61.172, 65.362, 69.331, 70.945, 72.306, 73.117, 74.579, 75.215, 85.240, 87.404, 92.949, 93.649, 96.583, 99.382.

Prihodnje žrebanje 19. maja t. l.

1195

Državna razredna loterija

Poročilo iz kolekture ANTON GOLEŽ, Maribor, Aleksandrova cesta 42. — Žrebanje 18. maja 1931. (Za event. tiskovne napake se ne odgovarja.)

40.000.— Din srečka št. 57.578.
4.000.— Din srečke št. 21.545, 31.222, 41.437.
2.000.— Dinarjev srečke št. 567, 20.215, 22.638, 25.941, 26.762, 28.979, 33.732, 35.391, 35.855, 37.410, 38.120, 45.465, 46.556, 47.101, 47.640, 49.180, 51.003, 52.451, 54.767, 58.659, 58.677, 58.700, 59.444, 61.172, 65.362, 69.331, 70.945, 72.306, 73.117, 74.579, 75.215, 85.240, 87.404, 92.949, 93.649, 96.583, 99.382.

DOBITKE ZAČNEMO IZPLAČEVATI 4. JUNIJA T. L.
Prihodnje žrebanje 19. maja 1931. 153

Novo! Novo!

Fr. Maseli Podlimbarski

GOSPODIN FRANJO

Cena broš. knjigi Din 140,
v platno vezani Din 172

V knjigarni Tiskovne zadruge,
Maribor, Aleksandrova c. 13